

Kierunek, specjalność, specjalizacja studiów historia sztuki
Rok akademicki 2009/2010

1.	Nazwa przedmiotu	Wybrane zagadnienia ze sztuki XIX wieku
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Historii Sztuki
3.	Kod przedmiotu*	WH.IHS-0168
4.	Język przedmiotu	Język polski
5.	Grupa treści kształcenia, w ramach której przedmiot jest realizowany*	Grupa treści kształcenia do wyboru
6.	Typ przedmiotu*	Fakultatywny – dowolnego wyboru (dla wszystkich studentów)
7.	Rok studiów, semestr	Studia I stopnia (1-3 rok) i jednolite studia magisterskie (4-5), stacjonarne i niestacjonarne
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	Dr Urszula Bęczkowska
9.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	Nie dotyczy
10.	Formuła przedmiotu	Wykład konwersatoryjny
11.	Wymagania wstępne*	Brak
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	30
13.	Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotowi*	1 ECTS
14.	Czy podstawa obliczenia średniej ważonej?*	NIE
15.	Założenia i cele przedmiotu	Znajomość „wielkich tematów” obecnych w sztuce XIX wieku widzianych w szerokim kontekście społecznym i kulturowym epoki; dostrzeganie procesu stopniowego rozluźniania się tradycyjnych podziałów na gatunki tematyczne w plastyce XIX stulecia; umiejętność odczytywania różnorodnych treści wiązanych w XIX wieku z poszczególnymi wątkami tematycznymi; świadomość trwania w plastyce XIX stulecia formuł obrazowych zaczerpniętych ze sztuki dawnej przy jednoczesnym rozumieniu mechanizmu ich przekształcania; umiejętność powiązania nowych tematów i motywów wykształconych w epoce „nowoczesnej” z zachodzącymi wówczas przemianami artystycznymi i pozaartystycznymi.
16.	Metody dydaktyczne	Wykład
17.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Podstawą zaliczenia kursu jest pisemne kolokwium przeprowadzone po omówieniu wszystkich treści programowych, na ostatnich zajęciach
18.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	- Historia (historyzm; postępy nauk historycznych a restauracja zabytków, ewolucja języka architektonicznego i przemiany w

		<p>sztukach wizualnych; przeszłość mityczna, legendarna, bajkowa; historia najnowsza; sposoby prezentacji dziejów; obszary tematycznej eksploracji; aktualizacja; nowi bohaterowie)</p> <p>- Naród (nowoczesna koncepcja narodu i nowoczesne rozumienie patriotyzmu; malarstwo historyczne o tematyce narodowej; problematyka narodowyzwoleńcza, style narodowe, ludowość; panslawizm i pangermanizm; Wystawy Światowe)</p> <p>- Sztuka (sakralizacja sztuki; historia historii sztuki a malarskie cykle przedstawiające jej dzieje; przemiany w pojmowaniu istoty i źródeł twórczości – erudycja a natchnienie; żywoty wielkich artystów – plastyczna biografistyka; dom i atelier artysty; „Świątynie Sztuki”: muzea, akademie sztuk pięknych, pawilony wystawowe – architektura i ikonografia)</p> <p>- Religia (teoria sztuki sakralnej w XIX wieku; badania nad średniowieczną i nowożytną ikonografią oraz nad symboliką budowli kościelnych a odnowa sztuki religijnej XIX stulecia; poszukiwanie <i>sacrum</i> w architekturze – <i>architecture parlante</i>; sztuka o przeznaczeniu kultowym i sztuka o tematyce religijnej; ewolucja tradycyjnych formuł ikonograficznych; odrodzenie sakralnego malarstwa monumentalnego; początki ruchu odnowy liturgicznej)</p> <p>- Natura (przemiany w malarstwie pejzażowym; ogrody i parki; cykliczność i rytm w świecie natury; nowe teorie i odkrycia w zakresie nauk przyrodniczych a nowe tematy, alegorie, sposoby obrazowania; higiena, zdrowie, choroby)</p> <p>- Cywilizacja (m.in. mit „początku”; postęp: rewolucja przemysłowa i związane z nią przemiany społeczne a nowe typy budowli i nowa ikonosfera – fabryka, praca, kolej, społeczeństwo przemysłowe etc.; dualizm postaw: apologia cywilizacji i tęsknota za erą preindustrialną; Wystawy Światowe; relacja sztuka-przemysł)</p> <p>- Orient, Afryka, Ameryki (tęsknota za egzotyką i prymitywem; umacnianie europejskiej dominacji kolonialnej a wzrost zainteresowania Bliskim Wschodem i Afryką w literaturze, architekturze i sztukach plastycznych I połowy XIX w; ekspedycje naukowe i militarne II połowy XIX wieku – nowa „etnograficzna” formuła malarstwa orientalistycznego; japonizm; wizerunki rdzennej ludności Ameryk; stereotypy w widzeniu i wyobrażaniu kultur pozaeuropejskich w XIX wieku)</p> <p>Zakres dziedzinowy zajęć: sztuka XIX wieku, teoria sztuki, estetyka, ikonografia</p>
19	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. J. Białostocki, <i>Ikonografia romantyczna. Przegląd problemów badawczych</i>, w: <i>Symbole i obrazy w świecie sztuki</i>, Warszawa 1982. 2. W. Hofmann, <i>Das Irdische Paradies. Motive und Ideen des 19. Jahrhunderts</i>, München, 1960. 3. C. Mignot, <i>Architektur des 19. Jahrhunderts</i>, Köln 1994. 4. M. Poprzęcka, <i>Akademizm</i>, Warszawa 1977.

Literatura uzupełniająca:

1. *Art social und art industriel: Funktionen der Kunst im Zeitalter des Industrialismus*, red. H. Pfeiffer, München 1987
2. W. Bałus, *Zapośredniczenie przez historię. O teorii sztuki sakralnej w XIX wieku*, w: *Obraz zapośredniczony*, red. M. Poprzęcka, Warszawa 2005
3. J. Białostocki, *Pleć śmierci*, Gdańsk 1999
4. A. Boime, *The Art of Exclusion: Representing Blacks in the Nineteenth Century*, Washington-London 1990
5. T. Buser, *Religious Art in the Nineteenth Century in Europe and America*, New York 2002
6. K. Clark, *Landscape into Art*, London 1949
7. T. Clark, *The painting of modern life. Paris in the Art of Manet and his Followers*, London 1990
8. J. Dobesz, *Ikonomia „homo faber” w rzeźbiarskich dekoracjach wrocławskich fasad epoki historyzmu*, w: *Sztuka a technika*, Warszawa 1987
9. P. Driskel, *Representing Belief. Religion, Art, and Society in Nineteenth-Century France*, University Park 1992
10. B. Foucart, *Le renouveau de la peinture religieuse en France (1800-1860)*, Paris 1987
11. P. Francastel, *Sztuka a technika w XIX i XX wieku*, Warszawa 1966
12. F. Frascina (i in.), *Modernity and Modernism. French Painting in the Nineteenth Century*, New Haven and London 1994.
13. F. Haskell, *The Old Masters in the Nineteenth-Century French Painting*, w: *Past and Present in Art and Taste*, New Haven and London 1987
14. *Historienmalerei in Europa: Paradigmen in Form, Funktion und Ideologie*, red. E. Mai, Mainz 1990
15. P. Krakowski, *Teoretyczne podstawy architektury wieku XIX*, „ZNUJ. Prace z Historii Sztuki”, z. 15, 1979
16. M. Levey, *The Painter depicted: Painters as a Subject in Painting*, London 1981
17. K. Łepkowski, *Baśń i legenda w sztuce niemieckiego romantyzmu*, w: *Tematy, tradycje i teorie w sztuce doby romantyzmu*, Warszawa 1981
18. W. Okoń, *Stygnąca planeta. Polska krytyka artystyczna wobec malarstwa historycznego i historii*, Wrocław 2002
19. A. Pieńkos, *Konwencje obrazowania śmierci w sztuce XIX wieku. Między formą a tabu*, „Rocznik Historii Sztuki” 22, 1996.
20. Tenże, *Dom sztuki. Siedziby artystów w nowoczesnej kulturze europejskiej*, Warszawa 2005
21. *Pomniki w XIX wieku*, red. J. Brendel, Poznań 1993.
22. M. Poprzęcka, *Wizerunek mistrza*, w: *Pochwała Malarstwa*, Warszawa 2001
23. Ta sama, *Kuźnia. Mit – alegoria – symbol*, Warszawa 1972.
24. M. Porębski, *Malowane dzieje*, Warszawa 1961.
25. E. Said, *Orientalizm*, Poznań 2005
26. A. Szczerski, *Wzorce tożsamości. Recepcja sztuki brytyjskiej w Europie Środkowej około roku 1900*, Kraków 2002.
27. *Sztuka i historia. Materiały Sesji SHS*, Warszawa 1992.
28. *Der Traum vom Glück. Die Kunst des Historismus in Europa*, red. H. Fillitz, Wien 1996
29. B. S. Wright, *Painting and History during the French Restoration*, Cambridge 1997
30. A. Zeńczak, *Narodowy aspekt przedstawień legendarnych i bajkowych w sztuce polskiej XIX wieku*, w: *Sztuka XIX wieku w Polsce. Naród -miasto*, Materiały Sesji SHS, Warszawa 1979.

		31. M. Zgórniak, <i>O historyzmie w malarstwie XIX wieku</i> , "Ikonotheka" 11, 1996 32. T. Żuchowski, <i>Patriotyczne mity i toposy. Malarstwo niemieckie lat 1800-1848</i> , Poznań 1991
--	--	---